

יציאות השבת פרק ראשון שבת

ח.

עין משפט נר מצוה

מא א מיי פ"ד מהל' שנת
הכ"ס ז'
ב ב מיי ש"ס הל' יט
טו"ש ע"כ מ"י שמה
פ"ק ז'
ב ג מיי ש"ס הל' יט סג
לא"ן סה'
ב ד מיי ש"ס הל' ח סג
ש"ס טו"ש ע"כ ספ"ק
מ"ה ח ש"ס ספ"ק ז':

תוס' ישנים

א) ולא הלא דלשקת מיהא
שזי מילין רשותי טון
אין ומנומת:
ב) ועוד דכל למעלה מי
פטר רע':

מוסף תוספות

א. פ"ד מ"י דלא דק דהה"נ
אם רחבה ה' טפחים וג'
חומשים פטור. מ"ס'
הל"ש. ב. דרחבה ששה
ע"ס הדפנות קאמר. הל"ש.
ג. חומש לדופן זה וחומש
לדופן זה. הל"ש. ד. וא"ת
אי"כ כי הכי לדופן זה
המחיצה לא הי"ן בכלל
ורוב ד' גם שולי הכוורת
לא היו בכלל גובה עשרה,
אי"כ רחבה ששה אמה
פטור הא לא הו"ו רשות
היחיד בין דאי השוליים
בכלל, ועל כרחי' מירי
דאנה גבוהה בין הכל עם
שוליה אל' עשרה דאי
גבוהה עשרה בלא שוליה
מא"כ חייב באינה רחבה
ששה הא אגידא במקום
פטור למעלה מעשרה
בשפת הנחה כמו קרויית
לר"ב, וי"ל ד"ק. מ"ס'
הל"ש. ה. לעשרה וע"פ'
שזה בכוונה זה בעומק.
מ"ס' גי'ן טו: 1. דמערבת
ש"ס י"ן אחד. מ"ס' גי'ן
טו: 1. ה' גי'ן ה"ח הכו
גידוד המעלות היו עובי
הכוורת. מ"ס' הל"ש.
ז. פירושו רש"י לפי
השירות הריא רשות
היחיד ובמשכן לא הו'
וורקין רשותו כי אם כלים
ולא נהיאו וכו'. מ"ס'
הל"ש וי"ן מהפ"ס.
ח. דהנחת חפץ ועשיית
המחיצה באין כאחת. מ"ס'
הל"ש. י. פ"ש דאין
רחבה ששה קאי, דאי
אחבה ששה, שבעה
ומשהו אמה חייב דכי
אמרת לבד הו"ו רשות
היחיד רשותו כי אם כלים
וע"פ. מ"ס' הל"ש. י"א. עם עובי
השוליים. מ"ס' הל"ש.
י"ב. מכניס אינן כאן רשות
היחיד. מ"ס' הל"ש.
י"ג. מלבד השוליים, הילכך
לא אמרין לבד לעשותו
ה"י. מ"ס' הל"ש.
י"ד. וקרויו משלימו
לעשרה. מ"ס' הל"ש.
י"ה. באין לעשותה
רשות היחיד. מ"ס' הל"ש.
י"ו. עם המחיצות להיות
מחיצה עשרה. מ"ס'
הל"ש. י"ז. דריי"ש. מ"ס'
הל"ש. י"ח. לפטור. מ"ס'
הל"ש. י"ט. דהשתא יש
שבעה טפחים ומשהו
חלל לבד השוליים. מ"ס'
הל"ש.

רבינו הגאון

א) עשירות, ומכפנים אתה
י"ך' ז' טפחים בזמן שנתה
קרקעיתה בארץ והמחיצות
עולות ב"י טפחים, אבל
מחוצת נמצאת שנתה ע"ג'
שקל קרקעיתה בהנצת קרויית
של קנים פחות פחות
מעשרה טפחים וחיוב. אמר עולא עמוד תשעה ברושת הרבים ומכפין עליו וורק ונה על גביי חייב, מ"ס' זכ"ל פחות מג'
רבים דרוסין אותו וכאן חשוב, לפיכך הורק ונה על גביי חייב. מג' ולמעלה אינו נדרס שיתור הוא מכיר הרמת ונלו של אדם
בפסיעות, וגם אין מתכפין בו שאין גבוה עד הכף, לפיכך אינו תשמיש הרבים כלל, ואינו כרושת הרבים אלא הוא כרמלית
חשוב, לפיכך פטור. אבל אם זה העמוד גבוה תשעה טפחים ודאי רבים מתכפין עליו וברשות הרבים הוא, והוורק ברשות הרבים
ונה על גביי פטור, והוורק מרשות היחיד ונה על גביי חייב. גומא פחות מעשרה מאי. רב יוסף אמר אין הגומא כרין העמוד,
גומא ט' טפחים ברה"ר היא כמו העמוד, רבא אמר גומא לא, מ"ס' הילוך ע"י הדחק שמה הילוך, אבל תשמיש ע"י הדחק לאו
שניה תשמיש, לפיכך אינה כרה"ר. ומתכפין עליה דהיא חולה קופתו מונחת ברה"ר ובהו"ה ו' ורחבה ד' ו' מוטלעין
מתוך הנהר ולא מרה"ר ו' לה"ס. כלומר כרה"ר היא פחות מאין מחיצה, וב"י בגומא. מאי לאו אפחות ואת קתני בין בגומא,
כלומר מוטלעין מתוך לה"ר כי כרה"ר היא כמו עמוד ט' טפחים, ומשני לא כי קתני וב"י בגומא אגבהו ו' הרחבה ארבע קתני.

אמר אביי הכא באילן העומד בו' תימה לר"י דטפי ניחא ליה
למימר דפליגי דרזב חסדא ורזב חסדא כרזי דלשמואל דאזיי
דלא שייכא פלוגמיהו דרזב חסדא כ"ש דקשה לרזב חסדא דהא איכא
דריימא לקמן דהוורק (דף ק. וס) דלא כרזב חסדא דפליגי רבין

רזי מאיר זורק למעלה מעשרה ונה
צבור כל שואל דר"מ מחייב משום
דאמר' וקוקין להשלים והו' כמנח
ע"ג מקום ד' ומכמים פוטרין אלמא
כולהו מודו דזעינין מקום ד' ברה"י
ושמא י"ל דטעמא דרזב חסדא דלא
זעי' מקום ד' ברה"י משום דאמר'
זיתא כמליא דמי וחשיב כמנח על
גזי מקום ארבעה אצל כמותל זעינין
שיהא צמור ד' על ד':

רחבה ששה פמור. כ"פ"ח דדוקא
נקט ששה דדופמי הכוורת
יש צהן שני חומשין וזרין שיהא חויר
ד' צמור הכוורת וגובהו י' אף ע"ג
דאין חויר גבוה י' אלף עם השוליים
מזטרפין עם האויר לענין גובה
הלכתא גידוה ה' ומחילה ה' מזטרפין
עיוזין דף ג. וס) אף על גב דרש"י
פ"י דגידוה ה' ומחילה ה' היינו עששה
מחילה ה' על צור עמוק ה' אין פירושו
לא הו' בכלל גובה עשרה,
אי"כ רחבה ששה אמה
פטור הא לא הו"ו רשות
היחיד בין דאי השוליים
בכלל, ועל כרחי' מירי
דאנה גבוהה בין הכל עם
שוליה אל' עשרה דאי
גבוהה עשרה בלא שוליה
מא"כ חייב באינה רחבה
ששה הא אגידא במקום
פטור למעלה מעשרה
בשפת הנחה כמו קרויית
לר"ב, וי"ל ד"ק. מ"ס'
הל"ש. ה. לעשרה וע"פ'
שזה בכוונה זה בעומק.
מ"ס' גי'ן טו: 1. דמערבת
ש"ס י"ן אחד. מ"ס' גי'ן
טו: 1. ה' גי'ן ה"ח הכו
גידוד המעלות היו עובי
הכוורת. מ"ס' הל"ש.
ז. פירושו רש"י לפי
השירות הריא רשות
היחיד ובמשכן לא הו'
וורקין רשותו כי אם כלים
ולא נהיאו וכו'. מ"ס'
הל"ש וי"ן מהפ"ס.
ח. דהנחת חפץ ועשיית
המחיצה באין כאחת. מ"ס'
הל"ש. י. פ"ש דאין
רחבה ששה קאי, דאי
אחבה ששה, שבעה
ומשהו אמה חייב דכי
אמרת לבד הו"ו רשות
היחיד רשותו כי אם כלים
וע"פ. מ"ס' הל"ש. י"א. עם עובי
השוליים. מ"ס' הל"ש.
י"ב. מכניס אינן כאן רשות
היחיד. מ"ס' הל"ש.
י"ג. מלבד השוליים, הילכך
לא אמרין לבד לעשותו
ה"י. מ"ס' הל"ש.
י"ד. וקרויו משלימו
לעשרה. מ"ס' הל"ש.
י"ה. באין לעשותה
רשות היחיד. מ"ס' הל"ש.
י"ו. עם המחיצות להיות
מחיצה עשרה. מ"ס'
הל"ש. י"ז. דריי"ש. מ"ס'
הל"ש. י"ח. לפטור. מ"ס'
הל"ש. י"ט. דהשתא יש
שבעה טפחים ומשהו
חלל לבד השוליים. מ"ס'
הל"ש.

הצור לארבעה משום דחזי למינח עליה מידי ולהשתמש כדאמר צפ'
לחון (עיוזין דף עה). גזי מלאו כולו צימדות אלף ז"ל הא דנקט הכא
שעה לך דק כשפירש"י: **רחבה ששה פמור.** א"ש. השכוורת אלף רח"י
נעשית רה"י כשנתמ' והו' צורק מרשות היחיד לרה"י דרך רה"י
דפטור כדאמר לעיל (דף ד). דלא ילף צורק מרשות היחיד לרה"י דרך רה"י
דאמר קלוטה כמי שהנחה דמיא הכא פטור דכל מקום שהיא מונחת
חשיב רה"י) השמא משמע דפשיטא ליה לאזיי דחשיבא כאליו נחה
אחר שנעשה רה"י וצפ' הוורק (לקמן ט:). זעי' ר' יוחנן צור ט' ועקר
מנמו חוליה והשלימו ל' והיטו ברה"ר עקירת חפץ ועשיית מחילה
צדידי הדדי קאמו ומיחייב או לא ואת"ל כיון דלא הו"ו מחילה י'
מעיקרא לא מיחייב צור י' ונתן לתוכו חוליה ומעטו ונה הנחת חפץ
וקילוק מחילה כו' ואז"ל אזיי דפשיטא ליה דמחללת דמבטל מחילתה
דקאמר המס צור ברה"ר עמוק י' ורומח ח' חזק לתוכו מחללת ושלקן
פטור משום דהשמא לא הו"ו רחוב ד' וכ"ש דפטור צעשיית מחילה
משום דכיון דלא הו"ו מחילה עשרה מעיקרא לא מיחייב ואז"ל הכא
הו' ליה לחיובי מהאי טעמא כיון דלא הו"ו מחילה מעיקרא הרי נח
צרות הרצים ומיז' וי"ל דטעמא דאזיי משום דלא חשיב לא עקירה
ולא הנחה כי אחי צדידי הדדי והכא נמי לא חשיבא הנחה כיון דהנחה
ועשיית מחילה צדידי הדדי קאמו והו"ו פשיטא ליה לרזי חיון טפי
נעשיית מחילה מנחילת מחילה היינו משום דליתא עקירה זעינין
שמהא חשונה אצל בהנחה לא: **בפאה על פיה.** נראה לרזי צ"א
דארחצ ששה קאי וכי איכא שצעה ומשהו"כ חייב דכשמינעויות
המחילות תוך שלש אין המחילות גבוהות י"ב ועושי השוליים אין
מזטרפין זעינין מחילה הרואה את אויר הכלי שיהא גבוה י"ב ואע"ג'
דהיכא דכוורת גבוה י' מזטרפין השוליים להיות על גבו רה"י כדאמר
לעיל גזי צית שאין תוכו י"ב כו' וכיון דעל גבו רה"י פטור הוורק מ"מ
כיון דאין גבוה י' אלף מתחת לבד¹⁰ אין אויר פחות מג' מזטרפין אלף
אז"ל היינו המחילות גבוהות י' לצד השוליים אצל אמרין לבד אלף
צמחילות כדפירש בקונטרס מדע דשוליים למטה¹¹ לא אמר' לבד¹²:

שבעה ומחצה פמור. י"ש שם מחילות עשרה לצד השוליים והרי הוא רשות היחיד וחשיב כנח צאותה שעה
וסזב אינו מתחייב אע"ג' דלאחר מכן נופל לארץ ובטל ממנה רה"י ועשה כמנח ברה"ר אצל אינו רחב ו' אפי' ו' ומחלה חייב
דלא אמר' לבד אלף צמחילות ומחילות לא חשיב אלף כשיש שם רחב ד' אצל כשאינו רחב ד' הרי הוא כשאר חפצים דעלמא ולא אמרין
לבד: **אי אפשר לקרוימות של קנה שלא יעז' למעשה מ"י.** ולאזיי לא חשיב קרוימות ליחצב אגודו צמקוס פטור: **אמר ליה וכן בגומא.**

מעשרה טפחים וחיוב. אמר עולא עמוד תשעה ברושת הרבים ומכפין עליו וורק ונה על גביי חייב, מ"ס' זכ"ל פחות מג'
רבים דרוסין אותו וכאן חשוב, לפיכך הורק ונה על גביי חייב. מג' ולמעלה אינו נדרס שיתור הוא מכיר הרמת ונלו של אדם
בפסיעות, וגם אין מתכפין בו שאין גבוה עד הכף, לפיכך אינו תשמיש הרבים כלל, ואינו כרושת הרבים אלא הוא כרמלית
חשוב, לפיכך פטור. אבל אם זה העמוד גבוה תשעה טפחים ודאי רבים מתכפין עליו וברשות הרבים הוא, והוורק ברשות הרבים
ונה על גביי פטור, והוורק מרשות היחיד ונה על גביי חייב. גומא פחות מעשרה מאי. רב יוסף אמר אין הגומא כרין העמוד,
גומא ט' טפחים ברה"ר היא כמו העמוד, רבא אמר גומא לא, מ"ס' הילוך ע"י הדחק שמה הילוך, אבל תשמיש ע"י הדחק לאו
שניה תשמיש, לפיכך אינה כרה"ר. ומתכפין עליה דהיא חולה קופתו מונחת ברה"ר ובהו"ה ו' ורחבה ד' ו' מוטלעין
מתוך הנהר ולא מרה"ר ו' לה"ס. כלומר כרה"ר היא פחות מאין מחיצה, וב"י בגומא. מאי לאו אפחות ואת קתני בין בגומא,
כלומר מוטלעין מתוך לה"ר כי כרה"ר היא כמו עמוד ט' טפחים, ומשני לא כי קתני וב"י בגומא אגבהו ו' הרחבה ארבע קתני.

ונפו נוטה לרה"ר וזרק. מתחילת ד' לסוף ד' ונה אנופו: שדי נופו
כו'. דחשיב אגב עיקרו דאית ציה ד' ורזב חסדא דלא כרזי וללא
כרזבן. לישנא אחרינא אמר אזיי דרזב חסדא דהו' ברה"י אפי'
רבנן מודו וכי פליגי רבנן צדידי נופו צמר עיקרו הוא דפליגי: **גוורס.**

עגולה היא: **גבוהה י'.** כלומר אפי'
גבוהה י' אם איתא רחבה ו' צאלמנעשה
חייב דלחמי חפץ בעלמא הוא ואינה
רשות לעמנה דלא הו' רשות דאורי'
אלא גבוהה י' ורחבה ד' על ד' כדאמר'
זעירובין (דף נה). דכל שיעורין לשבת
צריך הן ואלכסון ודבר עגול כי
מרבצת עגול מתוכו ומפקע עיגול
ספדיב הריבוע לא משכחת ציה ד'
מרבצת עגול לא הו' עיגולו קרוב לשבת
כדאמרין גזי סוכה העשויה כצנצן
(סוכה פ"א דף ז:). דעל כרחי' צריך
שתמלא צמכו אלכסון של ד' על ד'
וכל טפח צדיבועו טפח ומרי חומשי
צאלכסונו הרי ה' טפחים וג' חומשין.
ואזיי לא דק ולחומר' הוא דלא דק
ולפירשו מאיסור שבת אף ע"ג דיש
לאן אלכסון צדיב רחבה ששה מחייב
ליה מדרבנן דלא דאיתא עשה אצל
ודאי לענין קרבן לא מייתי אי הו"ו
ה' טפחים וג' חומשין דהו' צורק
רשות: **רחבה ו' פטור.** דהו' רשות
לעמנה ואין ממשכן גמרין ע' שהו'
זורקין מחטינה צמלכתא זה ולא אולא
הו' זורקין רשות. וא"ת דלא גבוהה
עשרה נמי רשות לעמנה על ציה
שמה כרמלית היא לא מדאורייתא
הו' רשות אלף מדרבנן ולא להקל על
דברי תורה צא כגון וז שפטור מחטאת:
אי אפשר. הואיל וגבוהה י' שלא יח

זה קרוימות מן השמי גבוהים מחצריהם של ערב ועולין למעלה
מ' שהוא חויר מקום פטור וכיון דלא ניחא כולה ברה"ר לא הו"ו הנחה
לאחייוב: **כפאה על פיה.** וזרק. אחייב רחבה ו' קאי: ו' ומשהו
חייב. אם גבוהה ו' ומשהו עדיין חייב גבוהה ו' חשיב פחותה מן אלף אפילו
גבוהה ו' ומשהו דאזיי למימר הואיל ומחילותיה למטה וקיי"ל ה"ה הלכה
למשה מסיני דאמרין לבד (ה) אכתי כולה ניחא ברה"ר דכי מטיא פחות
מג' סמוך לקרקע ואמר צהן לבד והו"ו הנחה אכתי כולה צאיר
רה"ר היא וחייב: **אצל גבוה ו' ומחלה.** וה"ה לשני משהוין פטור
דמכי מטא לפחות משלשה סמוך לקרקע אמרין לבד צמחילותיה
והרי היא כמנחת נמלא שוליה למעלה מעשרה ואינה נוחה כולה
ברה"י. ובשלא כפאה ליכא למימר לבד אלף אמרין לבד אלף
צמחילות. והא מילתא בין לאזיי בין לרזי דאזיי נמי מודה דזעינין
הנחה כולה צרות הרצים אלף דאזיי לא חשיב קרוימות אצל צהא
מודה דכלא קרוימות איתא למעלה מ': **לפוח עשויים.** להניח צהן
דבש ולא לכופן כלפי מטה ה"כך אין כאן חרות לבד: **פשעה.** דוקא
נקט דחזי לכחופי דאינו לא גבוה ולא נמוך: **וורק.** מתחלת ד' לסוף
ד': **מכספי עילויים.** וכיון דלרזי רצים רה"ר הוא י' צין רחב צין
ק"ר: **גומא.** ועמוקה ט': **מאי.** גזי רה"י דעשרה מניא לעיל
(דף א). ועמוקה גבוהה דקמני חרין עמוק י' ורחב ד' רשות היחיד
הכא מלא אי אמר' מנחי ציה צני רה"ר חפצים שצדים עד הדקר'
ואתו דרך שם וסקלי ליה ונמלא שצריכיה לו רצים הלכך רשות הרצים
הוא: ה"ג **רבא אמר גומא לא מ"ע שמיש ע"י הדחק לא שמה שמיש.**
הלכך לאו צורק רצים הוא אלף כרמלית הוא: **אין מוטלעין.** דהו' רה"י
לעמנה: **פחות מכן.** או בגובה או ברוחב מוטלעין. וא"ת פחות מ'
ורחבה ד' כרמלית היא לא גזור רבנן לצטולי מתורת כלים הואיל
וכלי הוא: **מאי לאו.** האי וכן אסיפא נמי קאי דפחות מכן מוטלעל
לכתחלה אלמא רחב חשיב ליה ואוקמא צעמוק ט' דמשתמטין צו
קת: **לא ארישא.** אגבוהה י' ורחבה ד' דהו' רה"י קמני וכן בגומא:

שבעה ומחצה פמור. י"ש שם מחילות עשרה לצד השוליים והרי הוא רשות היחיד וחשיב כנח צאותה שעה
וסזב אינו מתחייב אע"ג' דלאחר מכן נופל לארץ ובטל ממנה רה"י ועשה כמנח ברה"ר אצל אינו רחב ו' אפי' ו' ומחלה חייב
דלא אמר' לבד אלף צמחילות ומחילות לא חשיב אלף כשיש שם רחב ד' אצל כשאינו רחב ד' הרי הוא כשאר חפצים דעלמא ולא אמרין
לבד: **אי אפשר לקרוימות של קנה שלא יעז' למעשה מ"י.** ולאזיי לא חשיב קרוימות ליחצב אגודו צמקוס פטור: **אמר ליה וכן בגומא.**

מעשרה טפחים וחיוב. אמר עולא עמוד תשעה ברושת הרבים ומכפין עליו וורק ונה על גביי חייב, מ"ס' זכ"ל פחות מג'
רבים דרוסין אותו וכאן חשוב, לפיכך הורק ונה על גביי חייב. מג' ולמעלה אינו נדרס שיתור הוא מכיר הרמת ונלו של אדם
בפסיעות, וגם אין מתכפין בו שאין גבוה עד הכף, לפיכך אינו תשמיש הרבים כלל, ואינו כרושת הרבים אלא הוא כרמלית
חשוב, לפיכך פטור. אבל אם זה העמוד גבוה תשעה טפחים ודאי רבים מתכפין עליו וברשות הרבים הוא, והוורק ברשות הרבים
ונה על גביי פטור, והוורק מרשות היחיד ונה על גביי חייב. גומא פחות מעשרה מאי. רב יוסף אמר אין הגומא כרין העמוד,
גומא ט' טפחים ברה"ר היא כמו העמוד, רבא אמר גומא לא, מ"ס' הילוך ע"י הדחק שמה הילוך, אבל תשמיש ע"י הדחק לאו
שניה תשמיש, לפיכך אינה כרה"ר. ומתכפין עליה דהיא חולה קופתו מונחת ברה"ר ובהו"ה ו' ורחבה ד' ו' מוטלעין
מתוך הנהר ולא מרה"ר ו' לה"ס. כלומר כרה"ר היא פחות מאין מחיצה, וב"י בגומא. מאי לאו אפחות ואת קתני בין בגומא,
כלומר מוטלעין מתוך לה"ר כי כרה"ר היא כמו עמוד ט' טפחים, ומשני לא כי קתני וב"י בגומא אגבהו ו' הרחבה ארבע קתני.

(א) [ע"ל דף ג. וס) [גס ע"ג]
(א) [עיוזין ג. וס) [גס ע"ג]
(א) [ע"ל דף ג. וס) [גס ע"ג]

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ו' ומשהו וכו'
הלכה למשה מסני דאמר'
לזר אפי' הכי חייב דכי
מטיא כלי' ומינת אכתי כולה
ניחא ברה"ר מנחם:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה רחבה שהו'
וורקין מחטינה. ע"י לקמן ו'
ע"ג דלמקשה אמרין דלא
מנחי טפח וזרקין משום
וא"ע: שם ד"ה שבתין
עוליה בין רחב בין צר.
ע"י לקמן לא ע"ג צדידי
ד"ה אי נימא ו"ע:

מוסף רש"י

עמוד תשעה ברה"ר.
דוק נקט ט', דפחות מג'
ארבע סמיכתא היא דמנחי
לה רצים, מנ' נד ט' נ' נ'
מדרס דרזי לא מנחי גובה
ולא מכופי מתפיה עלה מנחי
שמוכה לבקף, ה"כך לאו
רה"ר היא אלא ארבע כה"ה,
פחות לכחופי וכו' רה"ר,
עולה רה"י (עובדין ג. וס).
ונה על גביי חייב. דהוא'
לה עקירה והמה מתמלא
ארבע נפוי ארבע כה"ה,
אלא אין רצים מתפנים עליו,
אע"ג' זורק ארבע אמות
ברה"י, כיון דלא הו"ו אמה
ברה"ר פטור (שם).

רבינו הגאון

אמר אביי ברה"י כ"ע
לא פליגי דה"י עולה
עד לקרקע, והכא ברושת
העמוד ברה"י ונפו טפח
לרה"ר חזק מרה"ר ונה
ע"ג נופו ר' סבר אמרין
נשי נופו בתי עיקרי,
ומה"ר לרה"י ורק, והכא
יש בעיקר האילן ד' רובא
סברי כיון דנפו ברה"ר
נוטה, מה"ר לרה"ר ורק,
ולא אמרין שדי נופו בתי
עיקרי, וקיי"ל כרבנן. אמר
אביי זרק מרות לרה"ר
גבוהה עשרה ורחבה ששה
פטור כו'. פירושו ששה
הגווארין פירוש ששונה
זו, וכן אמרת, כוורת זו
עשויה ממצולת ב' קנים
היא עגולה, והיא צריכה
ששה מפי שתחיתה לא
יעשה משותף מרובע אלא
(מגלגל) וכו'. ובהיות
הצורה ז' ט' אלא מוטלע
כדי שימצא בה ד' משורין.
ואנו קיבלנו מרבינו זכור
אדונינו לברכה כי כוורת
זו היא עגולה וצריך להיות
חללה א"י טפחים י'
היא כיון שיש בה חלל
לחישב מקום רשות כהן
עצמה. ואילו לא היה לה
חלל, ט' על ד' ויהי לה חלל
מיהו כיון שיש בה חלל
עצמה עד שיהו מחללה ד'
וכוורת זו עד תחילת שיה
י' טפחים על י' טפחים מה'
אצבעות טפחה, ומצאה כו'
אצבעות חסר אצבע עובי
כוותלה כמחיצות, וכוורת
ממנה כוורת חלל אצבע
לכל רוח נמצא חללה כ"ח
אצבע כי י"ח אצבע, וכל אצבע היא חומש טפח שכן ידנו החשבון חמש אצבעות טפחה, וקיימא לן בהדיא בחשבון מדוקדק
כל אמתא ברבועא אמתא וחרי חומש באלכסונו, כשהחלק אלו כ"ח אצבעות לו' טפחים לכל טפח ה' אצבעות וכו' אצבעות,
יתרון האכילסון על המרובע יבא ד' אצבעות לכל טפח, נמצאו כ"ח אצבעות ד' טפחים על ד' טפחים חללה של כוורת בלא
חוספת ובלא יתרעון, ולא אמרין ה' אצבעות טפחה ממש, אלא לפי שנוה למחלמל לבא החשבון הזה בלבד, אבל אם תעשהו
י' טפחים לפי חשבון תוציא עובי החתלים, אלו דברי אביי, ורבא אמר אפילו אין רחבה ו' פטור אי אפשר לקרוימות של
קנים שלא יעלו למעלה מ', וקיי"ל דלמעלה מ' אין צריך ד' על ד', אלא אפילו קנה עולה למעלה מ' טפחים וזרק ונה על
גביי פטור. **פסאה על פיה** חזק ורחב, כו' ו' ומשהו וג' חסר משהו ח' עשרה, ובת השוליים מחיצות
עשרה נחה על הקרקע לפיכך חייב, אבל אם הוא ששוליה חלופת משהו חנה עשרה הו"ו, נמצאת כוורת מונחת בארץ
גבוהה מ' טפחים ואין רה"ר למעלה מ' ונמצא כמנחה מרה"ר לרה"ר. רב אשי אמר אפילו ד' ומחצה חייב שהמחיצות לתוכה

(א) נראה פשוט דל"ל וזכר להיות חללה ד' טפחים על ד' טפחים וכן מוקדם אח"כ במקום וכו"ה מוס' בשמו. (ב) נראה דל"ל ואילו לא היה לה חלל כלל די' לה.